

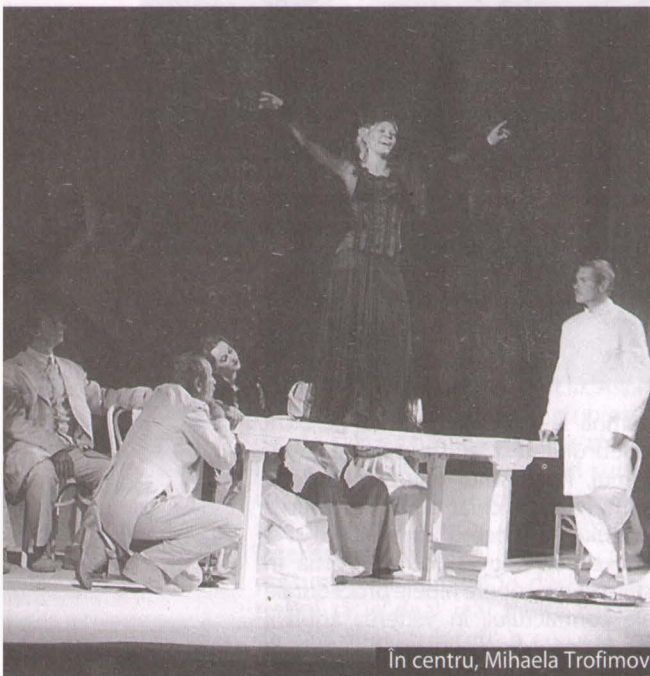
dență mizeriile umane. Distribuția echilibrată îi dă ocazia în primul rând lui Constantin Dinulescu să realizeze un rol de anvergură, pe care îl merita și pe care și-l asumă cu toată răspunderea, aducându-l la datele talentului său. Are căldură, minte, echilibru și o mirare perpetuă, potrivită posturilor absurde care i se impun. Are și dramatism atunci când textul abundent îi permite să adâncească trăirile personajului. Maia Morgenstern e, ca de obicei, motorul scenelor în care apare. De astă dată, cu mult mai multă temperație, cu o așezare în rol care dă greutate prezenței sale. E

marțială, justițiară și ironică în doze bine cântărite. Și-a regăsit un ton mai... uman și glasul de altădată. Andrei Finți, în Bassanio, e o apariție plăcută, jucând pe două planuri cu destul subtext pentru a dezvălui ipocrizia personajului. Jessica e un sâmbure de revoltă, credibil, care scutură povara ancestralei damnări cu mijloacele dintotdeauna ale tinereții; Mihaela Sirbu are această tinerețe și o slujește frumos. Cornel Ciupercescu, în Antonio, pare cam monoton, dar ritmurile sale sunt calme și prezența, empatică. Siluete care se rețin creează Rudy Rosenfeld

și Leonie Waldman Eliad (imagini flamande), sau Nicolae Călugărița, întruchipând vocea impersonală a Justiției. Cu toate că scena procesului, în care regizorul a imaginat un desen mai complicat, n-a avut la premieră concentrarea necesară, nu se poate spune că ansamblul nu și-a făcut datoria. De altfel, întregul spectacol are nevoie de un ritm mai susținut, pe care îl va dobândi, probabil, în timp, fără a pierde câștigul de adâncime reclamat de consistența și dificultatea textului.

Doina Papp

Un dram de nebunie sublimă

În centru, Mihaela Trofimov

MEDITERANA, scenariu de Cătălina Buzoianu după Panait Istrati
 ● TEATRUL „MARIA FILOTTI” din BRĂILA, în colaborare cu Teatrul Toursky din Marsilia ● Data reprezentației: 15 septembrie 2000
 ● Regia: Cătălina Buzoianu ● Scenografia: Velica Panduru ● Muzica: Nicu Alifantis ● Interpretarea și aranjamentul pentru pian: Dorina Crișan Rusu ● Mișcarea scenică: Mălina Andrei ● În distribuție: Virgil Ogășanu/Bujor Macrin (Musa), Richard Martin/Zoltan Octavian Butuc (Panait Istrati), Zoltan Octavian Butuc (Adrian Zograffi), Mihaela Trofimov (Sarah, Chira, Neranțula, Sakuntala, Ofelia, Actrița), Bujor Macrin (Stavru, Clovnul, Dirigintele poștei, Barba-lani), Ciprian Nicolăiasa (Mimul, Ulise, Hamlet, Necunoscutul, Dragomir), Cornel Cimpoe (Mihail, Epaminonda), Valeria Ogășanu/Emilia Mocanu Petrea (Madame Hélène), Tania Sourseva/Liliana Ghiță (Madame Adèle, Actrița); în alte roluri: Monica Zugravu, Wanessa Radu, Simona Cimpoe, Mihai Bisericanu, Mircea Bodolan, Mircea Valentin, George Țoropoc, George Șofrag, Jarcu Zane, Florin Chirpac.

Nimic mai ne-teatral – mai nesценic, oricum –, la prima vedere, decât scrierile lui Panait Istrati... Cum să cobori pe o estradă de scândură, înconjurată de perdele de pânză și luminată de câteva becuri, elanul spre înalțuri și spre necuprins, cum să zăgăzuești în trupurile imperfecte ale unor actori (ale unor oameni...) dorul de libertate și de necunoscut, neastâmpărul veșnicului călător, patima oarbă și furioasă – când, pentru toate acestea, până și mulțimea practic infinită a cuvintelor și a legăturilor mereu schimbătoare dintre ele pare insuficientă? Am mai spus-o, cred, și altădată, cu

ocazia vreunei „teatralizări” mărunț pedestre: ca să-l înțelegi pe Istrati – și să-l mai și aduci pe scenă – mintea, rațiunea, chiar și talentul nu sunt de ajuns; îți trebuie dramul de necugetare, de beție sublimă și de pornire autodistructivă pe care el însuși îl avea. Și pe care, în teatrul românesc de azi, îl are, convertibil în fapt de artă, nu în incident biografic, doar Cătălina Buzoianu. Ei i-a reușit isprava (fatală sau cel puțin funestă altora) de a da consistență scenică prozelor istratiene puternice – **Chira Chiralina**, **Neranțula**, într-un spectacol numit după cea dintâi; ei îi reușește acum același lucru cu scrierile mult

mai puțin cunoscute, mai diluate ca substanță epică (și dramatică) și mai nespectaculoase ca anecdotică din cele două cicluri ale **Mediterranei** lui Istrati: **Răsărit de soare** și **Apus de soare**. Având în centru același avatar literar al scriitorului – pe Adrian Zograffi –, povestirile din acest volum (ultimul publicat în timpul vieții lui Istrati, în 1935) îl poartă pe erou prin Egipt, Siria, Liban, într-un șir de întâmplări comice, triste sau de-a dreptul fantastice, în care își va pierde prietenul, pe enigmaticul Mihail, dar va lega alte și alte camaraderii, pavază trecătoare împotriva unei singurății fără leac, stigmat al

eternului rebel și, poate, al geniului. Regizoarea știe – grație unui instinct teatral rar, dar și unei comunicări empatică, aș spune, cu opera autorului – să anime siluetele fugitive ce populează Mediterana, „șesând” nu atât un fir narativ (acesta există, dar se încâlcește uneori), cât un context, o ambianță, o atmosferă greu de „povestit”, saturate însă de farmec și de poezie. Ca și în Chira Chiralina (din care preia, de altfel, câteva sugestii de costum și, pasager, unele personaje), și în acest spectacol Cătălina Buzoianu se bizuie în mare măsură pe sprijinul muzicii și al coregrafiei, în speță pe contribuția creatoare a lui Nicu Alifantis („flancat” și „prelucrat” acum de Dorina Crișan

Rusu, care apare în reprezentație cântând *live* la pian) și a Mălinei Andrei; profesioniști impecabili – și aflați, s-ar zice, și sub veghea unor muze foarte binevoitoare –, acești trei colaboratori își împart cu regizoarea meritul unei performanțe scenice nu perfecte, poate, dar extraordinar de atașante.

Tot ca și la Chira..., Cătălina Buzoianu a dirijat cu autoritate ansamblul actoricesc, obținând dăruirea fără rezerve a majorității interpreților. Foarte bune „momente” li se datorează, astfel, Mihaelei Trofimov (într-un solo cântat, cu adevărat tulburător) și lui Bujor Macrin („citabil” mai cu seamă în secvența Clovnului), lui Mihai Bisericanu și lui

Zoltan Octavian Butuc (invitați de la Teatrul „Bulandra”), Liliane Ghiță și lui Cornel Cimpoae, Wanessei Radu și lui Ciprian Nicolăiasa, lui Mircea Valentin și Mircea Bodolan.

Parte a unui ambițios „proiect” dedicat Europei de Sud-Est (alături de Chira Chiralina și Levantul), Mediterana este, după părerea mea, mai mult decât atât: un spectacol frumos și emoționant.

Alice Georgescu

P.S. Reprezentația pe care am văzut-o s-a desfășurat într-un decor „de turneu”, diferit de cel ce va fi utilizat în mod obișnuit. De aceea, nu îl comentez.

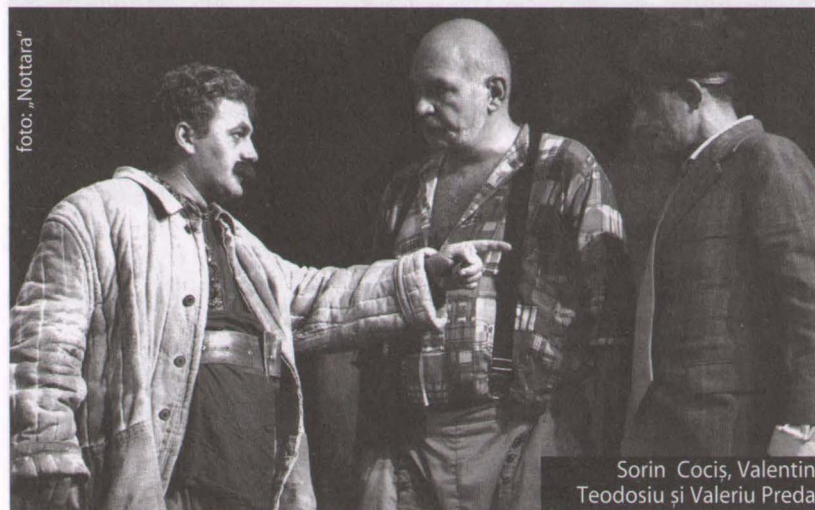
Dacă n-ar fi un actor genial, Horațiu Mălăele ar putea fi un regizor industriios și iubit de public. Are deja o bogată listă de piese montate – clasice și contemporane –, cu un fond comic comun. Provocarea râsului în sală este un obiectiv atins, în toate situațiile, fie că impulsul a fost Eugen Ionescu sau Labiche, Caragiale sau Miloš Nikolić, autorul sârb cu care ne face acum cunoștință.

Este bine că artiștii Teatrului „Nottara” au renunțat la dramatismul conferințelor de presă, preferând să-și exprime dragostea pentru bine, adevăr și frumos prin spectacole. E laudabil că au ales piesa unui autor sârb care tratează sub specia farsei problema specificului național, demontând cu inteligență patetismul afilierilor comunitare. La nivel individual, puritatea etnică este imposibil de realizat, și războaiele, „fenomen global”, duse în numele ei, nu fac decât să încurce și mai tare lucrurile. E bine că un teatru românesc familiarizează publicul și cu acest fel de a vedea lucrurile al unor intelectuali de peste Dunăre. Nu trebuia totuși transformat personajul Sârbu’ într-un român; un român nu avea cum să fie prizonier la nemți patru ani de zile și nici dialogul original nu este prea ofertant pentru această variație pe tema dată.

Decorul Mariei Miu construiește cadrul convențional al unei fierării „general umane”, de peste tot din lume. Costumele dau impulsul necesar unui conflict de carnaval, unor personaje cu o asumată condiție de clovni. Se joacă mult cu fața la public și ni se face cu ochiul, oarecum inutil: nu exista riscul unei percepții realiste a situației propuse. Motorul comic se ambalează la sfert de cheie – intrările personajelor sunt, toate, foarte bune –, zgomotul crește, crește, devi-

Relațiile etnice și comedia

CU CAPU’ DE NICOVALĂ, adaptare după Fierarii de Miloš Nikolić. Traducerea: Veronica Lăzăroiu ● TEATRUL „NOTTARA” ● Data reprezentației: 15 septembrie 2000 ● Regia: Horațiu Mălăele ● Decorul și costumele: Maria Miu ● Distribuția: Valentin Teodosiu (Neamțu’), Catrinel Dumitrescu (Nevasta neamțului), Valeriu Preda (Romănu’), Sorin Cocîș (Rusu’).

Sorin Cocîș, Valentin Teodosiu și Valeriu Preda

ne iritant, dar mașinăria nu pornește. Operațiunea comică nu are o dinamică proprie; previzibile, poantele, jucate până la epuizarea resurselor, rup ritmul. Interpreții, toți cu o bogată experiență comică, sunt puși în situația de a obține varietate în monotonie. O fac, evident, bucuroși, când captează hohotele de râs ale sălii. Și, când acestea se domolesc, se străduiesc să le provoace din nou. Poate că ar trebui să-i pună pe gân-

duri bucuria sălii (chiar cea de la premieră) când se rostesc cuvinte pe care decența și buna-creștere le interzic în public. Desigur, trebuie să ne eliberăm de prejudecăți, de tot ce ne împiedică să percepem adevărul și complexitatea vieții. Dar uzul și abuzul de vulgaritate nu sunt decât alte prejudecăți, mai simpliste, despre adevărul și complexitatea vieții.

Magdalena Boiangiu